

KNJIGA
REZIMEA

70. Kongres psihologa Srbije
25-28. MAJ 2022.

PSIHOLOGIJA IZMEĐU PROFESIJE I NAUKE

DRUŠTVO PSIHOLOGA SRBIJE

70. KONGRES PSIHOLOGA SRBIJE

Psihologija između profesije i nauke

Knjiga rezimea

Beograd, 2022.

70. KONGRES PSIHOLOGA SRBIJE

KNJIGA REZIMEA

Psihologija između profesije i nauke

Programski odbor

Urednik:

predsednik programskog odbora, prof. dr Ivan Jerković

Članovi:

prof. dr Nebojša Majstorović

prof. dr Gordana Đigić

dipl. psiholog Branka Tišma

dr Milica Lazić

prof. dr Vanja Ković

dr Biljana Roganović

Sekretari:

msr Mirsen Fehratović

msr Aleksandra Pajević

Organizacioni odbor

Članovi:

Duško Babić

Snežana Milutinović

Anita Popović

Duško Kljajić

Izdavač publikacije i organizator skupa:

Društvo psihologa Srbije, Đušina 7/3, 11000 Beograd

tel: 011/3232-961, 3035-131

dpscpp@orion.rs

www.dps.org.rs

Štampa:

Centar za primenjenu psihologiju

Tehničko uređenje:

Stefan Ignjatović

Tiraž:

300 primeraka

Beograd, 2022.

Ova Knjiga rezimea je realizovana uz podršku Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS.

SESIJA 10: Psihologija rezilijentnosti

Moderatorka: Vesna Gavrilov-Jerković

STRAH OD ZARAZE VIRUSOM KORONA I REZILIJENTNOST – ULOGA INSTITUCIONALNOG POVERENJA

Vojana Obradović

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za psihologiju, vojana.obradovic@ff.uns.ac.rs

Veljko Jovanović

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za psihologiju, veljko.jovanovic@ff.uns.ac.rs

Vesna Gavrilov-Jerković

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za psihologiju, vesnagavrilov@ff.uns.ac.rs

Ognjen Janić

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za psihologiju, ognjen.janic@gmail.com

Milica Ljevaja

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za psihologiju, milicaljevaja98@gmail.com

Cilj ovog istraživanja je ispitivanje moderatorskog efekta koji institucionalno poverenje ostvaruje na odnos između straha od zaraze virusom korona i rezilijentnosti; merene kao percepcije sposobnosti brzog oporavka. Odnosno ispitivanje protektivne uloge institucionalnog poverenja u ovoj relaciji. U istraživanju je učestvovalo 5785 ispitanika, raspona starosti od 18 do 91 godine ($M = 37$, $SD = 12.62$), od čega je ženskih ispitanika 4333 (65%). Istraživanje je sprovedeno u aprilu 2020. godine u Srbiji. Strah od zaraze je operacionalizovan putem jednog pitanja (Koliko ste uplašeni da ćete se zaraziti koronavirusom?). Za procenu rezilijentnosti su korišćene 3 stavke iz Kratke skale rezilijentnosti (BRS; Smith et al. 2008). Institucionalno poverenje je mereno preko dva indikatora – poverenje u vlast i poverenje u zdravstveni sistem i operacionalizovano je putem dva pitanja (Koliko trenutno imate poverenja u organe vlasti u Srbiji? i Koliko trenutno imate poverenja u zdravstveni sistem i lekare?). Ispitanici u proseku imaju nisko poverenje u vlast, i izveštavaju o nisko izraženom strahu od zaraze virusom korona. Kako bi se proverio moderatorski efekat, koji institucionalno poverenje ostvaruje na odnos između straha od zaraze virusom korona i rezilijentnosti, sprovedene su dve hijerarhijske regresione analize. Rezultati pokazuju da strah od zaraze negativno predviđa rezilijentnost. Sa druge strane, rezultati ove studije nisu potkrepili pretpostavke o protektivnoj ulozi institucionalnog poverenja u relaciji između straha od zaraze virusom korona i rezilijentnosti. Oba indikatora poverenja su se pokazala kao značajan prediktor rezilijentnosti, ali interakcija sa strahom od zaraze virusom korona nije se pokazala kao statistički značajna. O teorijskim i praktičnim implikacijama rezultata biće diskutovano.

Ključne reči: strah od zaraze, rezilijentnost, poverenje, pandemija virusa korona

U KOJOJ MERI OKOLNOSTI SMRTI UTIČU NA DISTRES OSOBA KOJIMA JE PARTNER PREMINUO

Ognjen Janić

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za psihologiju
ognjen.janic@gmail.com

Milica Ljevaja

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za psihologiju
milicaljevaja98@gmail.com

Milica Lazić

Odsek za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
lazic.milica44@gmail.com

Kristina Krstić Joksimović

Odsek za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Vojana Obradović

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za Psihologiju
vojana.obradovic@ff.uns.ac.rs

Gubitak partnera je prirodan životni događaj, naročito u starosti. Uprkos tome, on se neretko opisuje kao jedan od najboljih i najstresnijih životnih promena koji izaziva visok nivo distresa. Aktuelno istraživanje ima za cilj da proveriti da li i u kojoj meri okolnosti smrti utiču na distres osoba kojima je partner preminuo. Uzorak čini 64 ispitanika kojima su preminuli partneri u poslednjih 40 dana. Broj ispitanika muškog i ženskog pola je ujednačen, a njihova prosečna starost je 71.9 godina ($SD=6.02$), sa rasponom od 65 do 89 godina. Status prediktora imaju okolnosti smrti operacionalizovani preko sedam kategoričkih i jedne kontinuirane varijable, a to su: broj dana od smrti, očekivanost smrti, prethodna bolest partnera, prisustvo umora od negovanja, prisustvo u trenutku smrti, nalaženje preminulog partnera, dodatni gubici u poslednjih godinu dana, prethodni gubici tokom života. Sa druge strane, kao kriterijumske varijable korišćene su mere depresivnosti i anksioznosti kao indikatori emocionalnog distresa. Instrument koji je korišćen za merenje subskala depresivnosti i anksioznosti je Skala depresivnosti, anksioznosti i stresa (DASS-21). Obe subskale su operacionalizovane preko 7 ajtema. Sprovedene su dve višestruke regresione analize, koje pokazuju da je celokupni model statistički značajan i u slučaju kada je kriterijumska varijabla depresivnost ($R=.361$, $p < .01$), ali i kad je reč o anksioznosti ($R=.476$, $p < .01$) kao kriterijumu. Kao statistički značajni prediktori depresivnosti i anksioznosti izdvajaju se: broj dana od smrti ($\beta = -.239$, $p < .01$; $\beta = -.280$, $p < .01$), prisustvo u trenutku smrti partnera ($\beta = -.300$, $p < .01$; $\beta = -.269$, $p < .01$) i prethodni gubici tokom života ($\beta = .137$, $p < .05$; $\beta = .329$, $p < .01$). Dok se kao dodatni statistički značajan prediktor, samo u slučaju anksioznosti kao kriterijuma, javlja i prethodna bolest umrlog partnera ($\beta = .178$; $p < .01$). Dakle, viši skor na depresivnosti i anksioznosti imaju osobe kod kojih je prošlo manje dana od smrti partnera, koji su bili prisutni u trenutku smrti partnera i oni koji tokom života nisu imali gubitak bliske osobe. Takođe, viši skor samo na anksioznosti imaju osobe čiji je partner prethodno bio bolestan. O teorijskim i praktičnim implikacijama istraživanja biće diskutovano.

Ključne reči: anksioznost, depresija, okolnosti smrti, partner

SOCIJALNA I INSTRUMENTALNA PODRŠKA KAO MODERATORI U RELACIJI IZMEĐU USMERENOSTI NA GUBITAK I DEPRESIVNOSTI KOD UDOVACA I UDOVICA

Milica Ljevaja

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za psihologiju
milicaljevaja98@gmail.com

Ognjen Janić

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za psihologiju
ognjen.janic@gmail.com

Milica Lazić

Odsek za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
lazic.milica44@gmail.com

Kristina Krstić Joksimović

Odsek za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Vojana Obradović

Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za Psihologiju
vojana.obradovic@ff.uns.ac.rs

Smrt supružnika za mnoge ljude predstavlja traumatično iskustvo, a istraživanja pokazuju da podrška ostvaruje značajan uticaj na distres osoba koje su izgubile partnera. Cilj ovog istraživanja je da proveri da li socijalna i instrumentalna podrška moderiraju relaciju između usmerenosti na gubitak i depresivnosti kod udovaca i udovica. U istraživanju je učestvovalo 64 ispitanika, ujednačenih po polu, a kojima je u poslednjih 40 dana preminuo partner. Prosečna starost ispitanika bila je 71.9 godina (SD = 6.02) sa rasponom od 65 do 89 godina. Prediktor varijabla je usmerenost na gubitak, operacionalizovana subskalom unutar Upitnika dnevnog udovičkog života, kriterijum varijabla je depresivnost merena subskalom upitnika DASS-21, a moderator varijable su socijalna i insutrmentalna podrška čije su mere jednoajtemske. Sprovedene su dve hijerarhijske regresione analize koje ukazuju na sledeće rezultate. Kada je u pitanju socijalna podrška, model je statistički značajan i u prvom ($R = .312, p < .01$) i u drugom bloku ($R = .376, p < .01$) nakon uvođenja njihove interakcije. U prvom bloku registrovani su statistički značajni glavni efekti i prediktora ($\beta = .273, p < .01$), i moderatora ($\beta = -.218, p < .01$), kao i u drugom bloku, a registruje se i njihov statistički značajan interaktivni efekat ($\beta = .213, p < .01$). Ovo nam sugerise da udovci i udovice sa višom socijalnom podrškom postižu niže skorove na skali depresivnosti u uslovima niske usmerenosti na gubitak, dok u uslovima visoke usmerenosti na gubitak, udovci i udovice postižu ujednačene skorove na skali depresivnosti, bez obzira na prisustvo socijalne podrške. Kada je u pitanju instrumentalna podrška, registrovana je statistička značajnost modela u prvom bloku ($R = .421, p < .01$), dok se nakon uvođenja interaktivnog efekta u drugom bloku ta statistička značajnost ne registruje ($R = .431, p > .05$). U prvom bloku, registruju se glavni efekti i prediktora ($\beta = .271, p < .01$) i moderatora ($\beta = -.356, p < .01$), što nam sugerise da viši skor na depresivnosti imaju udovci i udovice koji su usmereniji na gubitak, kao i oni koji imaju slabiju instrumentalnu podršku. O teorijskim i praktičnim implikacijama istraživanja biće diskutovano.

Ključne reči: socijalna podrška, instrumentalna podrška, usmerenost na gubitak, depresivnost

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

159.9(497.11)(048)(0.034.2)

КОНГРЕС психолога Србије (70 ; 2022 ; Србија)

Psihologija između profesije i nauke [Elektronski izvor] : knjiga rezimea /
70. kongres psihologa Srbije [25-28. maj 2022.] ; [organizator Društvo
psihologa Srbije]. - Beograd : Društvo psihologa Srbije, 2022 (Beograd :
Centar za primenjenu psihologiju). - 1 elektronski optički disk (CD- ROM)
; 12 cm

Sistemske zahteve: Nisu navedeni. - Tekst na srp. i engl. jeziku. - Nasl.
sa naslovne strane dokumenta. - Tiraž 300. - Registar.

ISBN 978-86-89377-51-4

a) Psihologija -- Србија -- Апстракти

COBISS.SR-ID 72114185